

Flower Corso ("Flower Parade") in the Circle of Culture

Margot Dudkiewicz, Elżbieta Pogroszewska

Corso kwiatowe
w europejskim
kręgu kultury

Key words: flowers, Netherlands, bloemencorso, parades

Introduction

Flowers have accompanied people for thousands of years. Historical records show that the ancient Egyptians put cut flowers in vases [Babb 2009]. Garlands of flowers were placed on the graves of the Egyptians [Roach 2006]. Arranged poppy flowers, squill, anemone, iris, larkspur, narcissus, rose, palm leaves and papyrus are presented on carved stone reliefs and painted as wall decorations. In the Roman Empire, from 28 April to 3 May, a festival devoted to flowers was held – the Olympics – for the glory of the goddess Flora [Piszczek 1990]. In Ancient Greece, flowers were the pride of the altars of gods and sacred groves [Palewski 2012]. In addition to the flowers, herbs, olive branches, and branches of deciduous trees were also piled in containers. The ancient Egyptians, Greeks and Romans also used acorns, oak leaves and ivy as ornaments [Babb 2009]. A wreath placed by a man at the door of a woman's house symbolised love and consisted not only of flowers, but also precious stones and gold leaves [Nizińska 2008].

In Rome there were factories of rose wreaths plaited by girls to decorate the tables at feasts. In Greece, Dionysus was paid a tribute in the form of two-metre high palms, which were carried by girls in the proces-

sion. Palm trees were entwined with vines and ribbons, and on their tops there were pine cones [Nizińska 2004]. Flower cultivation especially developed in Babylon and Persia, where such plants as hyacinths, tulips, checkerboards, violets and roses come from. Later on, during the Crusades, these plants were imported to Europe. In the Middle Ages, fresh flowers decorated the monasteries and churches.

Flower processions became part of the decoration for Passion performances during Lent. During this period, floral motifs were used in reliefs, tapestries and furniture decorations. During the Renaissance, for the first time, flowers were put in glass vases and in decorated pottery. Garlands with fruit were plaited to decorate the walls and ceilings of wealthy homes and on special occasions they also decorated facades of buildings [Nizińska 2008].

Petals of flowers were arranged in baskets or spread on the floor, in the streets or thrown from balconies during various ceremonies. The compositions of flowers, in the Baroque period, were compactly designed heavy forms embedded in vases or urns, complemented with stuffed birds, dried butterflies, shells or carved figurines [Nizińska 2008]. In the early nineteenth century Biedermeier art prevailed, and in the interiors there were placed small, compact bunches of flowers tied with lace ruff. The ends of the stems were wrapped with ribbons that flowed

Słowa kluczowe: kwiaty, Holandia, bloemencorso, parady

Wprowadzenie

Kwiaty towarzyszą ludziom od tysięcy lat. Zapisy historyczne wskazują, że starożytni Egipcjanie wkładali kwiaty cięte do wazonów [Babb 2010]. Girlandy kwiatów były umieszczane na grobach Egipcjan [Roach 2006]. Ułożone kwiaty maku, cebulicy, zawilca, kosaćca, ostróżki, narcyza, róży oraz liście palmy i papirusu przedstawione są na rzeźbionych kamiennych reliefach i malowanych dekoracjach ściennych. W Imperium Rzymskim, od 28 kwietnia do 3 maja, odbywało się święto poświęcone kwiatom – igrzyska ku chwale bogini Flory [Piszczek 1990]. W starożytnej Grecji kwiaty były ozdobą ołtarzy bogów i świętych gajów [Palewski 2012]. Oprócz kwiatów w pojemnikach układano również zioła, gałązki oliwne i gałęzie drzew liściastych. Starożytni Egipcjanie, Grecy i Rzymianie stosowali także, jako ozdoby, żółędzie, liście dębu i bluszcz [Babb 2009]. Wieniec umieszczony przez mężczyznę na drzwiach domu kobiety symbolizował miłość, a składał się nie tylko z kwiatów, ale także drogich kamieni i złotych liści [Nizińska 2008]. W Rzymie istniały wytwórnie wieńców z róż, wyplatanych przez dziewczęta do dekoracji stołów biesiadnych. W Grecji Dionizosowi składano hołd w postaci palm dwu-

metrowej wysokości, które niosły w pochodzie dziewczęta. Palmy oplecione były winoroślą i wstążkami, a na ich wierzchołkach znajdowały się szyszki pinii [Nizińska 2004]. Uprawa kwiatów rozwijała się w Babilonie i Persji, skąd pochodzą takie rośliny jak: hiacynt, tulipan, szachownica, fiołek i róża. W późniejszym okresie, dzięki wyprawom krzyżowym, rośliny te zostały przywiezione do Europy. W średniowieczu żywe kwiaty zdobiły klasztory i kościoły. Organizowano kwietne korowody jako dekorację do przedstawień pasyjnych. W tym okresie motywy florystyczne stosowano w płaskorzeźbach, arrasach, gobelinach i dekoracjach mebli. W epoce renesansu po raz pierwszy kwiaty zaczęto układać w szklanych naczyniach i zdobionej ceramice. Wyplatano girlandy, uzupełniane owocami, do dekoracji ścian i sufitów bogatych domów, a z okazji uroczystości również elewacji budynków [Nizińska 2008]. Płatki układano w koszach lub rozrzucano na podłozie, ulicy bądź zrzucano podczas uroczystości, z balkonów. Kompozycje barokowe stanowiły zwarte ciężkie formy osadzone w wazonach albo urnach, a uzupełnieniem bukietu barokowego były wypchane ptaszki, zasuszone motyle, muszle czy rzeźbione figurki [Nizińska 2008]. Na początku XIX w. w sztuce zapanował biedermeier, a we wnętrzach ustawiano niewielkie, zwarte bukiety wykończone od dołu kryzą z koronki. Końce łodyg owijano wstążkami, które luźno

sływały w dół. Przez wieki kwiaty były ozdobą, stanowiąc źródło wrażeń estetycznych. Odgrywały ważną rolę w festiwalach folklorystycznych i ceremoniach religijnych.

Bloemencorso to holenderskie słowo oznaczające paradę kwiatów, konkurs kwiatowy lub kwiatową procesję. Natomiast samo słowo corso pochodzi z języka włoskiego i oznacza planty, szeroką aleję miejską, miejsce spacerów i przejazdów, deptak, promenadę [Kopaliński 1987]. W Holandii parady były organizowane już w średniowieczu jako część karnawału. Wiele holenderskich parad organizowano z okazji święta urodzin Królowej, np. w Zundert. Inne parady, np. w Lichtenvoorde, wywodzą się z dużych targów, które odbywały się tam pod koniec sierpnia. W 2012 r. podczas parady w Zundert tradycję bloemencorso wpisano na listę UNESCO jako niematerialne dziedzictwo Holandii.

Cel i metody

Celem pracy było przybliżenie historii parad kwiatowych, opis największych festiwali i metod przygotowania pojazdów ozdobionych kompozycjami kwiatów. Niniejsza praca obejmuje przegląd piśmiennictwa dotyczącego parad kwiatowych oraz obserwacje własne poczynione podczas tego typu wydarzeń kulturalnych. Obserwacje przeprowadzono w latach 2010–2013 na festiwalach

loosely down. For centuries, flowers have been a decoration and a source of aesthetic impression. They played an important role in folk festivals and religious ceremonies.

“Bloemencorso” is a Dutch word meaning a parade of flowers, flower competition or flower procession. However, the word “corso” comes from Italian and it means a green belt, a wide urban avenue, the space for walks and rides or a promenade [Kopaliński 1987]. In the Netherlands, parades were held in the Middle Ages as part of the carnival. Many Dutch parades were organised on the birthday of the Queen eg. in Zundert. Other parades eg. Lichtenvoorde derive from large trade shows, which were held there in late August. In 2012, during a parade in Zundert – the tradition of Bloemencorso was added to the UNESCO list as intangible heritage of the Netherlands.

Aim of the study and methods

The aim of this study was to present the history of flower parades, offer a description of the biggest festivals and describe methods of decorating vehicles with flowers. This work includes a review of the literature on flower parades and a description of first-hand observations made during these types of events. Observations were carried out at garden festivals

in Poland, the Netherlands, France and Portugal between 2010–2013.

Flower parades

During flower parades, vehicles such as boats, cars, special platforms, formerly carriages (Fig. 1), coaches, early automobiles (Fig. 2), and even bicycles are decorated or even covered with flowers. Each parade has its own character and a main theme. While corso is a typically Dutch phenomenon, flower parades are held all over the world. In the Netherlands, about twenty-five parades take place every year, including the largest and the longest in history – in Zundert. France (Nice) and Poland (Sopot) also have their own flower parades.

Nowadays, flower festivals can be divided into parades of dahlias and other flowers parades. One type of dahlia has a huge range of colours, sizes and shapes of flowers. Dahlias in Poland are also known under the graceful name “georginia” (derived from the name of the Russian botanist). Dahlias belong to the Asteraceae family. In the past, dahlias mainly decorated the gardens of rural houses while, in recent years, they have become extremely popular in modern arrangements. Dahlias in different shapes and colours bloom from late July to September. In Zundert there is a centre of dahlia planters. During the preparation of a procession, barter trade takes place in villages to ensure that all those building flower

vehicles have the appropriate colours of dahlia.

Parades of dahlias are mainly based on arranging figures and scenes from flowers on platforms, often using light and sound in the presence of dancing people. The second group of parades focuses on showing the prominence of ornaments and flowers. The most famous parade (bulbous plants) is held in April in Keukenhof. Keukenhof Gardens are situated near Lisse and occupy an area of 32 hectares. Preparations for this event usually take only about two days because of the short life of flowers. Flowers are arranged on platforms in various compositions and often human figures, animals, and even entire landscapes are made from them. Visitors can participate in the preparations for the show and take a close look at the construction and the techniques of decorating vehicles (Fig. 3, 4, 5). In 2012, the parade was dedicated to Poland, and its motto was “Poland – the heart of Europe”. Tourists admired the compositions showing some Polish motifs and the main attraction was the image of Chopin made from 50 000 tulips and hyacinths. Different bands participated in the parade.

Parades take place mainly in August and September, when most plants look the best. Platforms participating in the parade are built by residents’ associations or by people from urban districts. The organisation of the show is a huge challenge that, each year, requires hundreds



Fig. 1. A carriage decorated with festoons of flowers on a floral parade at the end of the nineteenth century (by M. Dudkiewicz based on online source 1)

Ryc. 1. Powóz ozdobiony festonami kwiatów na parady kwiatowej pod koniec XIX w. (rys. M. Dudkiewicz na podstawie źródła internetowego 1)



Fig. 2. Auto decorated with arches of flowers on a parade in the early twentieth century (by M. Dudkiewicz based on online source 2)

Ryc. 2. Automobil ozdobiony łukami kwiatów na parady kwiatowej na początku XX w. (rys. M. Dudkiewicz na podstawie źródła internetowego 2)

ogrodniczych w Polsce, Holandii, we Francji i w Portugalii.

Parady kwiatowe

Podczas parad kwiatowych pojazdy takie jak łodzie, samochody, specjalne platformy, dawniej powozy (ryc. 1), karety, pierwsze automobile (ryc. 2), a nawet rowery są zdobione lub wręcz pokryte kwiatami. Każda parada ma swój własny charakter i motyw przewodni. Choć corso jest zjawiskiem typowo holenderskim, parady kwiatowe odbywają się na całym świecie. W Holandii corocznie ma miejsce około dwudziestu pięciu parad, w tym największa i o najdłuższej historii – w Zundert. Również Francja (Nicea) i Polska (Sopot) mają swoje kwiatne korowody.

Współcześnie kwiatne festiwale można podzielić na parady dalii i parady innych kwiatów. Rodzaj dalia charakteryzuje się ogromną gamą kolorów oraz różnorodnością wielkości i kształtu kwiatów. Dalia w Polsce znane są też pod wdzięczną nazwą georginie (wywodzącą się od nazwiska rosyjskiego botanika). Należą do rodziny astrowatych. Niegdyś zdobyły głównie wiejskie przydomowe ogródki. W ostatnich latach stają się bardzo popularne również w nowoczesnych aranżacjach. Dalia, w różnych kształtach i kolorze, kwitną od końca lipca do września. W Zundert znajduje się centrum plantatorów dalii. Podczas przygotowywania pochodu w wio-

Fig. 3. Platform depicting the Pharaoh's Gardens. Parade in Keukenhof in 2012 (photo by M. Dudkiewicz)

Ryc. 3. Platforma przedstawiająca Ogrody Faraonów. Parada w Keukenhof 2012 r. (fot. M. Dudkiewicz)



of hours of work. For the Dutch, the pleasure of spending time together is as important as the construction of the platform. During its construction, even some special activities for the children of those making the platforms are organised. Corso is a competition in which, during the procession, an independent jury decides which group has built the most beautiful vehicle. In the early years, the base of a platform was built of cardboard attached to a timber structure. In the sixties, polystyrene was introduced as a base material, as it is lightweight and suitable for anchoring the plant.

In the seventies, metal structures were used – with bent rebar and wire mesh. Then the grid was covered with cardboard to which plants were glued or nailed. Sometimes foil was used instead of cardboard. In the last ten to fifteen years, polystyrene has been mainly used for the construction of figures. Currently, dahlia flowers are attached in two ways: either using a nail or a special glue for flowers. In ancient times, decorated carriages were pulled by horses and later by tractors.

Each parade has its own character. The differences are reflected in the size of vehicles, their number, type of figures and movement, allowing alternative material (begonias) and choosing a theme, eg. a parade in Loenhout always stands out, because it is called the “parade of a child”. Flowery patterns must be in one way or another related to some



Fig. 4. Platform with a statue of the pharaoh made of dahlias. Parade in Keukenhof in 2012 (photo by M. Dudkiewicz)

Ryc. 4. Platforma z figurą faraona z kwiatów dalii. Parada w Keukenhof w 2012 r. (fot. M. Dudkiewicz)

Fig. 5. Platform with a statue of a bird constructed of dahlias, daffodils and irises. Parade in Keukenhof in 2012 (photo by M. Dudkiewicz)

Ryc. 5. Platforma z figurą ptaka zbudowanego z kwiatów dalii, narcyzów i kosaćców. Parada w Keukenhof w 2012 r. (fot. M. Dudkiewicz)

skach odbywa się handel wymienny, aby zapewnić wszystkim grupom budującym pojazdy odpowiednie kolory roślin. Parady dalii polegają przede wszystkim na układaniu figur i scen z kwiatów, na platformach, często z użyciem światła, dźwięku i przy obecności tańczących osób. Druga grupa parad koncentruje się na pokazaniu ozdób i eksponowaniu kwiatów. Najbardziej znany korowód (roślin cebulowych) odbywa się w kwietniu w Keukenhof (Holandia). Ogrody Keukenhof położone są nieopodal Lisse i zajmują obszar 32 ha. Przygotowania do tego wydarzenia zwykle zajmują tylko około dwóch dni ze względu na krótką żywotność materiału. Na platformach kwiaty układane są w przeróżne kompozycje, często tworzone są z nich ludzkie postacie, zwierzęta, a nawet całe krajobrazy. Zwiedzający mogą uczestniczyć w przygotowaniach do pokazu i z bliska przyrzeć się konstrukcjom oraz technice zdobienia pojazdów (ryc. 3–5). W 2012 r. parada dedykowana była Polsce, a jej hasło przewodnie brzmiało „Polska sercem Europy”. Turyści podziwiali kompozycje przedstawiające polskie akcenty, zaś główną atrakcją był wizerunek Chopina z 50 000 tulipanów i hiacyntów. W paradzie uczestniczyły zespoły muzyczne i kapele.

Parady mają miejsce głównie na przełomie sierpnia i września, kiedy większość roślin najlepiej się prezentuje. Platformy biorące udział w paradzie budowane są przez stowarzyszenia lub dzielnice miast.



Organizacja pokazu stanowi ogromne wyzwanie, które co roku wymaga setek godzin pracy. Dla Holendrów przyjemność wspólnego spędzania czasu jest równie ważna jak konstruowanie samej platformy. W okresie jej budowy prowadzone są nawet specjalne zajęcia dla dzieci osób wykonujących platformę. Corso jest konkursem, w którym niezależne jury decyduje podczas pochodu jaka grupa zbudowała najpiękniejszy pojazd. Początkowo podstawę platformy budowano z tektury na konstrukcji z drewna. W latach sześćdziesiątych wprowadzono styropian będący materiałem podstawowym z uwagi na to, że jest lekki i odpowiedni do przytwierdzania roślin. W latach siedemdziesiątych stosowano konstrukcje metalowe – z powyginanych prętów zbrojeniowych i siatki drucianej. Siatka taka była następnie pokrywana kartonem, do którego przyklejano lub przybijano rośliny gwoździkami. Niekiedy zamiast kartonu używano folii. W ostatnich dziesięciu–piętna-

stu latach do budowy figur używa się niemal wyłącznie styropianu. Obecnie kwiaty przymocowuje się na dwa sposoby: albo gwoździkiem, albo specjalnym klejem do kwiatów. W dawnych czasach zdobione powozy były ciągnięte przez konie, a później przez ciągniki.

Każda z parad ma swój własny charakter. Różnice są widoczne w wielkości pojazdów, liczbie, rodzaju figur i ruchu, dopuszczeniu alternatywnego materiału (begonie) oraz wyborze tematu, np. parada w Loenhout zawsze się wyróżniała, ponieważ jest to „parada dziecka”. Kwietne wzory muszą być w ten lub inny sposób związane z motywami z bajek, zabawek i filmów dla dzieci. W Zundert maksymalny wymiar pojedynczego pojazdu, tzw. corsowagen, to 19 metrów długości, 9 metrów wysokości i 4,5 metra szerokości. Podczas jednej parady zużywa się od sześciu do ośmiu milionów dalii. Nazwiska projektantów od lat siedemdziesiątych wymieniane

motifs from fairy tales, toys and movies for children. In Zundert, the maximum size of a single vehicle called "corsowagen" is 19 meters long, 9 meters high and 4.5 meters wide. During a single parade, from six to eight million dahlias are used. The names of designers have been mentioned in a programme booklet since the seventies and the opportunity to design a vehicle is a great honour for an artist. During the nineties the first experiments combining corso with theatre, flowers with sound, music, movement and drama were held, as an integral part of the project.

In Nice (France) corso takes place during the carnival. Flowers adorn not only the stands and platforms but also the costumes of the participants. Characters on platforms throw gerberas, lilies and orchids to the crowd. The spectators in the stands carry branches of mimosa and throw flowers during the passage of the procession. An additional attraction is live music and dance groups from all over the world as well as parades which are held late in the evening on the central square of André Masséna. A part of the artistic programme is also a masquerade referring to the old traditional balls.

In Portugal, in honour of spring, from 9 to 15 May, in Funchal (Madeira) a Flower Festival (Festa da Flor) is organised. The whole city is decorated with flowers, and the main street is covered with flower carpets. Shop windows are also adorned with flowers and on Largo da Restauração

one can see floristic compositions. There is also a procession of children in costumes decorated with flowers. Children go to the Praça de Município to build a symbolic "wall of hope" (Muro da Esperança) from flowers. The next day there is a parade of adults on floats with the presentation of floral decorations. Concerts and musical performances by local folk groups are held during the festival.

Corso history also has a long tradition in Poland. According to a pre-war newspaper: the famous actress Pola Negri came to the Warsaw corso in a light car decorated with „white lilies, stocks and palms”, while Baroness Lüde-Żmurko was in an auto decorated with „bluebells violet in colour”. According to the "Życie Warszawy" newspaper, from among 30 vehicles „the most flower decorated was (...) a car of Europe Hotel – covered with tastefully matched hydrangeas, white roses and violets”.

The first prize was given to the vehicle of the Bagatela Modern Theatre depicting a swan with white flowers, on the back of which there was sitting a girl with golden reins. The second prize was awarded to an automobile belonging to photographer Marian Fuks. The car presented "a huge globe with clearly marked land masses and water; with land masses made from violets and water from hydrangeas". The car was made by the famous C. Ulrich gardening company, described as „by the hands of flowermaker Mr W. Kanownik". The procession of cars was accom-

panied by the Namysłowski folk orchestra upon a vehicle decorated „in ears of wheat and blue centauries”.

A social scandal was caused by the arrival of the chairman of the exhibition in a car „decorated with yellow roses, but only artificial ones" [Jabłoński 2010]. However, in Sopot, a parade of flowery vehicles was already organized in 1902, as a culmination of the summer season. Every year it was the cultural attraction of the resort. After the war, this tradition came back in the sixties, and now it is revived again. Cars, racing cars, carriages and carts took part in the parade. Each vehicle must have been adorned with flowers, and the most common were shasta daisies, petunias, snapdragons and pansies. Wealthy people imported roses from Holland.

The rally of vehicles began at "Łysa Góra" mountain, then along the main streets of Sopot, reaching the finishing line at Mancowy Square. At the front of a cavalcade of vehicles there was a fire truck with the orchestra on a wooden platform, followed by a decorated convertible with the prettiest girl in Sopot. People waited impatiently for the last participant, who was always a small boy dressed up as the mayor of Sopot. He moved in a cart for children pulled by a donkey decorated with colorful ribbons [Chomicki 2014].

A flower parade opens the annual festival of Flowers, Fruit and Vegetable Crops in Skierniewice. This festival is attended by students from

są w programie, a możliwość zaprojektowania pojazdu jest nobilitacją dla artysty. W latach dziewięćdziesiątych miały miejsce pierwsze eksperymenty łączenia corso z teatrem, czyli kwiatów z dźwiękiem, muzyką, ruchem i dramatem jako integralną częścią projektu.

We Francji, w Nicei, corso odbywa się podczas karnawału. Kwiaty ozdabiają wówczas wszystko, począwszy od trybun i platform, a skończywszy na strojach uczestników. Postacie na platformach rzucają w tłum gerbery, lilie, storczyki. Widzowie na trybunach zaopatrują się w gałązki mimozy i w czasie przejazdu obrzucają kwiatami uczestników pochodu. Dodatkowym urozmaicheniem są występy grup muzyczno-tanecznych z całego świata oraz defilady odbywające się także późnym wieczorem na centralnym placu André Masséna. W programie artystycznym znajduje się maskarada nawiązująca do dawnych tradycyjnych balów.

W Portugalii na cześć wiosny, od 9–15 maja, w Funchal na Maderze organizowany jest Festiwal Kwiatów (Festa da Flor). Całe miasto udekorowane jest wówczas kwiatami, na głównej ulicy układane są kwiatowe dywany, zdobi się także witryny sklepów, a na Largo da Restauração można obejrzeć kompozycje florystyczne. Odbywa się też pochód dzieci w przebraniach ozdobionych kwiatami. Dzieci podążają na Praça de Município, by zbudować z kwiatów symboliczną „ścianę nadziei” (Muro da Esperança). Kolejnego dnia

ma miejsce parada dorosłych na ruchomych platformach, na których prezentowane są kwiatowe dekoracje. Podczas festiwalu odbywają się koncerty muzyczne oraz występy lokalnych grup folkowych.

Również w Polsce historia corso ma długą tradycję. Jak pisała przedwojenna prasa, znana aktorka Pola Negri przyjechała na warszawskie corso featonem (lekkim wozem spacerowym) przyozdobionym „liliami białymi, lewkonjami i palmami”, natomiast baronowa Lüde-Żmurko brylowała w samochodzie obłożonym „campanulami koloru lila”. W „Życiu Warszawy” można było przeczytać, że spośród 30 pojazdów „najbogaciej kwiatami ubrany był (...) samochód hotelu Europejskiego – tonął w gustomnie dobranych hortensjach, białych różach i fijołkach”. Wówczas pierwszą nagrodę zdobył pojazd Teatru Nowoczesnego z Bagateli, przedstawiający łabędzia z białych kwiatów, na którego grzbiecie siedziała dziewczyna powożąca złotymi lejcamy. Drugą nagrodę przyznano automobilowi należącemu do fotografa Mariana Fuksa. Samochód przedstawiał „olbrzymi globus z wyraźnie uwydatniającymi się lądami i wodami; lądy utkane były z fijołków, wody zaś z hortensji”. Całość wykonała słynna firma ogrodnicza C. Ulricha, jak napisano „rękoma bukietarza p. W. Kanownika”. Korowodowi aut towarzyszyła orkiestra ludowa Namysłowskiego na pojeździe zdobionym „w kłosa i chabry niebieskie”. Towarzyskim

skandalem był przyjazd prezesa wystawy autem „przybrany różami żółtymi, ale wyłącznie sztucznymi” [Jabłoński 2010]. Natomiast w Sopocie parada ukwieconych pojazdów była zorganizowana już w 1902 roku, będąc ukoronowaniem sezonu letniego. Każdego roku była to kulturalna atrakcja kurortu. Po wojnie powrócono do tej tradycji w latach sześćdziesiątych, a obecnie jest reaktywowana. W paradzie brały udział: samochody, konne wozy, wózki dziecięce, furmanki i dorożki. Każdy wehikuł musiał być przystrojony kwiatami, najczęściej były to „margaretki”, petunie, lwie paszcze oraz bratki. Najzamożniejsi sprowadzali z Holandii róże. Rajd rozpoczynał się pod Łysą Górą i po przemierzeniu głównych ulic Sopotu docierał do mety znajdującej się przy Placu Mancowym. Kawalkadę pojazdów rozpoczynał wóz strażacki z orkiestrą na drewnianej platformie, a za nim w przyozdobionym kabriolecie jechała najładniejsza sopocka dziewczyna. Z niecierpliwością czekano na ostatniego uczestnika, którym nieodmiennie był mały chłopiec przebrany za sopockiego burmistrza. Poruszał się dziecinnym wózkiem ciągniętym przez przybranego w kolorowe wstążki osiołka [Chomiccki 2014].

Kwiatowa parada corocznie otwiera Święto Kwiatów, Owoców i Warzyw w Skierniewicach. Biorą w niej udział uczniowie miejscowych szkół, przedstawiciele lokalnych instytucji oraz sąsiednich gmin. Instytut

local schools, representatives of local institutions and neighboring municipalities. The Institute of Horticulture in Skierniewice is one of Europe's leading research gardening centres. At the exhibitions, one can see new varieties of vegetables, ornamental plants and fruit, especially apples. The Skierniewice festival also has a rich artistic programme. Automobile flower parades are also organized in Sopot, Warszawa, Chorzów and Lubiąż.

Beautiful floral compositions in combination with an old carriage or historic car are true works of art. In 1998, gardening press publishers organized the First Nationwide Flower Parade. The procession was a mile long and consisted of decorated historic carriages and cars. The following year, in the parade moving along the Royal Route in Warsaw, some theatrical elements were added to flowers. A double-decker bus adorned with baskets of flowers was also part of the parade.

Summary

Flower Corso has its origins in the ancient feasts honouring the Roman gods. In the Middle Ages, flower parades were connected with Christian religion and Passion of Christ performances. In Italy and France in later centuries, flowers were part of picnics and days out for families. In modern times, parades are the domain of the Dutch, who use diverse

flowers to give expression to their masterly skills in the art of composing and depicting various human figures, animals, scenes and landscapes. Corso is a culmination of fairs, national holidays or colourful end of the year celebrations. In addition to the floral decorations, lighting and music are also decorative part of parades. Corso is sometimes included in the plants' fair or funfair attractions. The tradition of organizing flower parades unites communities, plays an important role in society and promotes regions.

Margot Dudkiewicz, Elżbieta Pogroszewska

Department of Ornamental Plants and
Landscape Architecture
Faculty of Horticulture and Landscape
Architecture
University of Life Sciences in Lublin

Ogrodnictwa w Skierniewicach to jedno z wiodących europejskich centrów badań ogrodniczych. Na ekspozycjach można zobaczyć nowe odmiany warzyw, roślin ozdobnych oraz owoców – przede wszystkim jabłek. Dopełnieniem skierniewickiego święta jest bogaty program artystyczny. Automobilowe parady kwiatowe organizowane są również w Sopocie, Warszawie, Chorzowie i Lubiążu. Przepiękne kompozycje kwiatów w połączeniu z wiekową karetą czy zabytkowym autem są prawdziwymi dziełami sztuki. W 1998 r. wydawcy prasy ogrodniczej zorganizowali I Ogólnopolską Paradę Kwiatów. Korowód miał kilometr długości i składał się z przyozdobionych zabytkowych powozów oraz aut. W kolejnym roku, w korowodzie poruszającym się Traktem Królewskim oprócz kwiatów wykorzystano również elementy scenografii teatralnej. W skład parady wchodził także piętrowy londyński autobus obwieszony koszami kwiatów.

Wnioski

Corso kwiatowe ma swoje początki w starożytnych świętach ku czci rzymskich bogów. W średniowieczu parady kwiatowe służyły religii chrześcijańskiej i świętom pasyjnym. We Włoszech i Francji późniejszych wieków kwiaty towarzyszyły zabawom i festynom. W czasach współczesnych korowody są domeną Holendrów, którzy wykorzystując

zróżnicowany budulec jakim są rośliny, dają wyraz swoim mistrzowskim umiejętnościom w sztuce komponowania kwiatów. Na platformach ustawiane są konstrukcje, przedstawiające różne postacie ludzkie, zwierzęta, scenki i krajobrazy. Corso jest zwieńczeniem targów, uroczystości państwowych lub kolorowym zakończeniem lata. Oprócz kwiatów ozdobą pochodów bywają oświetlenie i muzyka. Corso niekiedy łączy się z jarmarkiem roślin czy atrakcjami wesołego miasteczka. Tradycja organizowania parad kwiatowych jednocząc ludzi danej społeczności, pełni ważną rolę społeczną i promuje region.

Margot Dudkiewicz, Elżbieta Pogroszewska
Katedra Roślin Ozdobnych i Architektury Krajobrazu
Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu
Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

Literature – Literatura

1. Babb J., 2009. Flower Arrangements Made Simple (e-book). Monterey.
2. Chomicz M., 2014. Kwiatowe Corso. <http://www.markus.gda.pl/chomiczek/kwiatowe-corso> (stan na 4.03.2014 r.).
3. Jabłoński R., 2010. Odurzający zapach kwiatów. <http://zw.com.pl/artukul/462769.html?print=tak> (stan na 4.03.2014 r.).
4. Kopaliński W., 1987. Słownik mitów i tradycji kultury. PIW Warszawa.
5. Nizińska A., 2004. Bukieciarstwo i dekoracje roślinne. Wyd. Hortpress Sp. z o.o., Warszawa.
6. Nizińska A., 2008. ABC florystyki. Wyd. Hortpress sp. z o.o., Warszawa.

7. Palewski B., 2012. Historia kwiatów cz.1. <http://www.architekturakrajobrazu.info/strefa-studenta/niezbdne-informacje/2693-historia-kwiatow-cz1> (stan na 4.03.2014 r.).

8. Roach J., 2006. Ancient Flowers Found in Egypt Coffin. for National Geographic News. National Geographic News. <http://news.nationalgeographic.com/news/2006/06/060629-egypt-flowers.html> (stan na 4.03.2014 r.).

9. Piszczek Z. (red.), 1990. Mała encyklopedia kultury antycznej. PWN Warszawa.

The sources for figures from the Internet – Źródła internetowe rycin:
http://www.antanlontan-antilles.com/13_10_carte-haiti-la-fete-des-fleurs.html (stan na 4.03.2014 r.)
http://en.wikipedia.org/wiki/Rose_Parade (stan na 4.03.2014 r.)